

ประโยค บ.ศ. ๑-๒ (ห้อง ๒)
เฉลยปัญหา ไวยากรณ์ (ครั้งที่ ๗)
สอบ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

๑. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. อะไร ชื่อว่าสมาส ฯ และสมานั้น ว่าโดยกิจและโดยชื่อ มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ข. อนุชวโร (บุริโส), วีตราโค (ภิกขุ), พหินครํ เป็นสมาสอะไร ฯ จงเขียนรูปวิเคราะห์มาด้วย ฯ

๑. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. นามศัพท์ตั้งแต่ ๒ บทขึ้นไป ท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่า สมาส ฯ
และสมานั้นว่าโดยชื่อมี ๖ อย่าง คือ กัมมธารโย ๑ ทิคุ ๑ ตปุริโส ๑ ทวนทโว ๑ อพยยิกาโว ๑
พหุพพิหิ ๑ ฯ
ข. อนุชวโร (บุริโส) เป็นวิเศษนภยบท กัมมธารยสมาส วิ.ว่า อนุโธ จ วโร จ อนุชวโร (บุริโส) ฯ
วีตราโค (ภิกขุ) เป็นปัญจมีพหุพพิหิสมาส วิ.ว่า วีโต ราโค ยสมา โส วีตราโค (ภิกขุ) ฯ
พหินครํ เป็นนิปตปุพพะอะ อพยยิกาวสมาส วิ.ว่า นครสส พหิ พหินครํ ฯ

๒. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. อะไร ชื่อว่าทิกุสมาส ฯ และทิกุสมานั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ จตุททิสา, ปณจินทริยํ จัดเป็น
อย่างไร ฯ
ข. อะไรชื่อว่าตปุริสสมาส ฯ และตปุริสสมานั้นมีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ ราชปุตโต สงขารทุกขํ จัดเป็น
อย่างไร ฯ

๒. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. กัมมธารยสมาส มีสังขยาอยู่ข้างหน้า ชื่อว่าทิกุสมาส ฯ ทิกุสมานั้น มี ๒ อย่าง ฯ
คือ สมাহาโร, อสมাহาโร ฯ
จตุททิสา จัดเป็น อสมাহาโร
ปณจินทริยํ จัดเป็น สมাহาโร ฯ
ข. นามศัพท์มี ๖ วิภัติเป็นต้น ในที่สุด ท่านย่อเข้าด้วยบทเบื้องปลาย ชื่อว่า ตปุริสสมาส ฯ มี ๖ อย่าง
คือ ทุตียาตปุริโส, ตตียาตปุริโส, จตุตถิตปุริโส, ปณจมีตปุริโส, ฉนฺจิตปุริโส, สตตมีตปุริโส ฯ
ราชปุตโต เป็นฉนฺจิตปุริสสมาส ฯ
สงขารทุกขํ เป็นสตตมีตปุริสสมาส ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. อะไรชื่อว่าวันทวสมาส ฯ และวันทวสมาสนั้นมีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ ปตตจิวรี , สมณพราหมณา
จัดเป็นอย่างไร ฯ
- ข. อะไรชื่อว่าอัปยยิภาวสมาส ฯ และอัปยยิภาวสมาสนั้นมีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ จงบอกชื่อสมาส ในรูป
วิเคราะห์ต่อไปนี้ ขตติโย (อห) อิติ มาโน = ขตติยมาโน ฯ ทรณสส อภาโว = นิททรณ ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. นามนามตั้งแต่ ๒ ศัพท์ขึ้นไป ท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่า วันทวสมาส ฯ มี ๒ อย่าง คือ
สมาหาโร ๑ อสมาหาโร ๑ ฯ

ปตตจิวรี	จัดเป็น	สมาหาโร
สมณพราหมณา	จัดเป็น	อสมาหาโร ฯ

- ข. สมาสที่มีอุปสัค หรือ นิบาตอยู่ข้างหน้า ชื่อว่าอัปยยิภาวสมาส ฯ และอัปยยิภาวสมาสนั้นมี ๒ อย่าง ฯ
คือ อุปสคคบุพพโก ๑ นิบาตบุพพโก ๑ ฯ

ได้บอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ ต่อไปนี้

ขตติโย (อห) อิติ มาโน ขตติยมาโน	เป็นสัมภาวนบุพพบท	กัมมธารยสมาส
ทรณสส อภาโว นิททรณ	เป็นอุปสคคบุพพกะ	ฯ

๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. พุทธรัตน, ปจฉาภตต์ เป็นสมาสอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ฯ
- ข. สมาสเช่นไร ชื่อว่า พหุพพิหิสมาส ฯ และพหุพพิหิสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

๔. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. พุทธรัตน เป็นอวธารณบุพพบท กัมมธารยสมาส ฯ วิเคราะห์ว่า พุโธ เอว รัตน พุทธรัตน ฯ
ปจฉาภตต์ เป็นนิบาตบุพพกะอัปยยิภาวสมาส ฯ วิเคราะห์ว่า ภตตสส ปจฉา ปจฉาภตต์ ฯ
- ข. สมาสอย่างหนึ่งมีบทอื่นเป็นประธาน ชื่อว่า พหุพพิหิสมาส ฯ และพหุพพิหิสมาส นั้นมี ๖ อย่าง คือ
หุตติยาพหุพพิหิ ๑ ตติยาพหุพพิหิ ๑ จตุตถิพหุพพิหิ ๑ ปัญจมีพหุพพิหิ ๑ ฉัญฐิพหุพพิหิ ๑ สัตตมีพหุพพิหิ ๑ ฯ

๕. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. ตีโลกัม เป็นสมาสอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ฯ
- ข. สนตจิตโต (ภิกขุ) เป็นสมาสอะไร จงตั้งวิเคราะห์ พร้อมทั้งเขียนคำแปลมาด้วย ฯ

๕. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. ตีโลกัม เป็น สมหารทิกุสมาส ตั้งวิเคราะห์ว่า ตโย โลกา ตีโลกัม ฯ
- ข. สนตจิตโต (ภิกขุ) เป็นฉัญฐิพหุพพิหิสมาส วิเคราะห์ว่า สนตัม จิตตัม ยสส โส สนตจิตโต (ภิกขุ)
จิตของภิกษุใดระงับแล้ว ภิกษุนั้น ชื่อว่ามีจิตระงับแล้ว ฯ

๖. จงบอกชื่อสมาส ในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้

- ก. ภตตสส ปจฉา ปจฉาภตตํ ฯ
- ข. ฉินนา หตถา ยสส โส ฉินนหตโถ (ปุริโส) ฯ
- ค. นตถิ ตสส ปุตตาติ อปุตตโก ฯ
- ง. อสิ หตถเ ยสส โส อสิหตโถ (โยโย) ฯ
- จ. สห มจฉเรน ยํ วัตตตีติ สมจฉเรํ (จิตตี) ฯ

๖. จงบอกชื่อสมาส ในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้

- ก. ภตตสส ปจฉา ปจฉาภตตํ เป็น นิปาตบุพพะกะ อัพยयीกาวสมาส ฯ
- ข. ฉินนา หตถา ยสส โส ฉินนหตโถ (ปุริโส) เป็น ฉัญฐีพหุพพิหิสมาส
- ค. นตถิ ตสส ปุตตาติ อปุตตโก เป็น น บุพพบท พหุพพิหิสมาส
- ง. อสิ หตถเ ยสส โส อสิหตโถ (โยโย) เป็น ภินนาธิกรณพหุพพิหิสมาส
- จ. สห มจฉเรน ยํ วัตตตีติ สมจฉเรํ (จิตตี) เป็น สหบุพพบทพหุพพิหิสมาส ฯ

๗. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. จงบอกความต่างระหว่างกัมมธารยสมาสกับตัมปปริสสมาส ฯ
- ข. คนธมาลาทีหตถา (มนุสสา) เป็นสมาสอะไร มีอะไรเป็นสมาสห้องฯ จงวิเคราะห์มาดูตามลำดับ ฯ

๗. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. ความต่างระหว่างกัมมธารยสมาสกับตัมปปริสสมาส ดังนี้
กัมมธารยจะมีวิภัติและวจนะเสมอกัน บทหนึ่งเป็นประธาน บทหนึ่งเป็นวิเสสนะ หรือเป็นวิเสสนะทั้ง ๒ บท ส่วนตัมปปริสสมาส มีวิภัติและวจนะไม่เสมอกัน
- ข. คนธมาลาทีหตถา (มนุสสา) เป็น ฉัญฐีภินนาธิกรณพหุพพิหิสมาส มี อสมอาหารวันทวสมาส และ ฉัญฐิตูลยาธิกรณพหุพพิหิสมาส เป็นสมาสห้อง ฯ มีวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้
 - อ.ทวัน. วิ.ว่า คนโธ จ มาลา จ คนธมาลา
 - ฉ.ตุล.พหุพ. วิ.ว่า คนธมาลา อาทีโย เยสํ ตานิ คนธมาลาทีนิ (วตถุณี)
 - ฉ.ภิน.พหุพ. วิ.ว่า คนธมาลาทีนิ หตถเอสฺ เยสํ เต คนธมาลาทีหตถา (มนุสสา) ฯ
